

het
ontwerp
instituut

| memo | april 2013

De fotografie van het landschap

Lange tijd is de fotografie niet geaccepteerd in het tuin- en landschapontwerp. Alleen de tekening – als plattegrond, axonometrie, vogelperspectief, doorsnede of aanzicht- werd als verwijzing of verbeelding aanvaard.

Daarin is de laatste tijd verandering gekomen. Niet door de invloed van de tuintijdschriften die een ware kanonnade op de lezer afschieten. Daarin zijn de foto's meestal sfeerbepaler, afgesneden zoals het de lay-outafdeling uitkwam en overweldigend in kleur en licht. Dat zijn geen foto's, het zijn eerder moderne vertalingen van impressionistische schilderijen van exotische oorden, morgenstemmingen of zonsondergangen.

Ook is het niet onder invloed van de opkomst van de computer. Zeker, in technisch opzicht kunnen computerprogramma's werelden tevoorschijn toveren die geen tekenaar ooit voor mogelijk had gehouden. Tekeningen worden moeiteloos gelardeerd met detailfoto's als referentiebeelden en vervolgens op speciaal verzoek nog eens in 3D getrokken. Welk menselijk oog kan daar nog tegenop? En inderdaad, daar schuilt het verneuriede van deze toepassingen: geen van beide genoemde fotogrammetrie mogelijkheden zal ooit door een normaal mens op die

manier worden waargenomen. Neen, dat zijn allemaal slechts afgeleiden. We kunnen simpelweg constateren dat de ontwerper van vandaag steeds beter is gaan leren kijken en daarbij het beeld van de foto gebruikt om dat kijken vast te

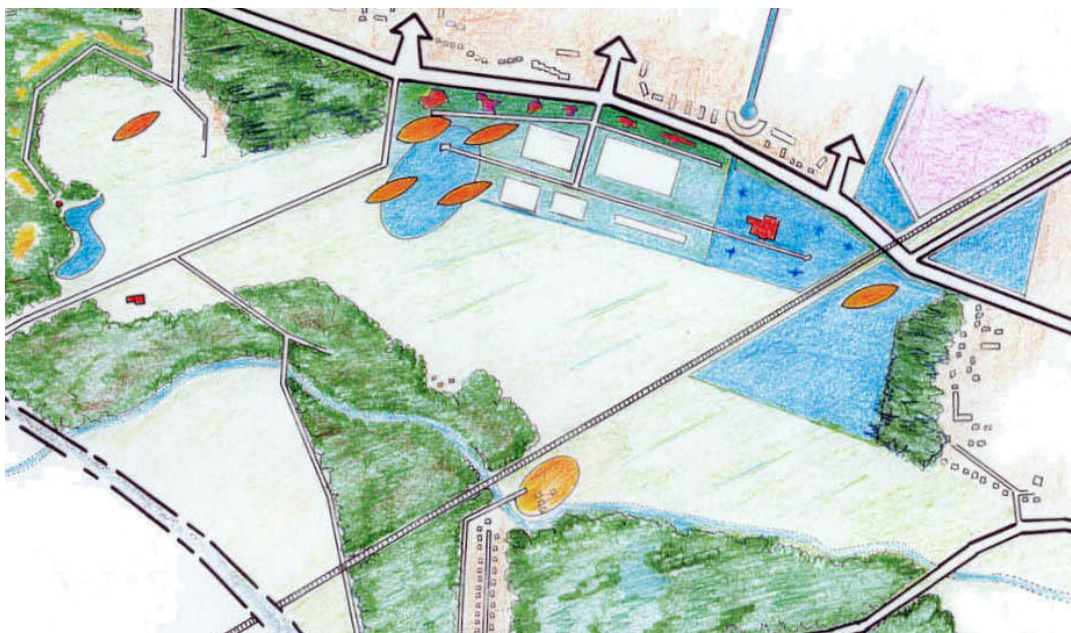
leggen. Want die manier van kijken, dat waarnemen, dat door een foto wel en door een tekening niet kan worden vastgelegd, geeft een andere dimensie weer van het landschap. Niet de fantasie erover, maar een vermoeden.

Kijk, mijn hand

Een van de lastigste fases in het ontwerpproces is de aanvang van het schetsen, daar waar de wereld van de verbeelding begint. Tot dan heeft de ontwerper vanuit haar/zijn ratio gewerkt, geprobeerd om de opdracht te begrijpen en te vertalen in woorden naar een programma van eisen. De vraag die centraal stond was: Wat moet er gebeuren, wat is de eigenlijke opgave?

Maar nu dat theoretische deel klaar is, begint datgene waar elke ontwerper dit beroep voor gekozen heeft: het creëren van een nieuwe wereld. Dat doen we door middel van een schets, met het potlood of de stift. Men zoekt verhoudingen, afmetingen, plekken. Men geeft vorm, laat ontstaan. Dat geeft, als het lukt, een tintelend gevoel vanbinnen, dat gepaard gaat met een toestand van lichte zenuwachtigheid. Een mix van stoutmoedige roekeloosheid en angstig onvermogen. Men ziet de eigen hand die een weg zoekt op het papier, die lijnen en strepen trekt, die vormen laat ontstaan. Dat is een pad, hier is een bosje, daar komen de bloemen. Hier een zitplek, daar een waterloop, ginder een rietpartij. Men tekent, maar denkt daarbij al aan al datgene wat de mensen er gaan doen. Men plaatst een boom en denkt aan de lijsters, men tekent een oever en ziet al de zwanen. De verbeelding aan de macht.

Dat is de fase waar de cursisten van de opleiding **Ontwerpmethodiek** nu in gegaan zijn. Er is lang gewerkt aan het programma en aan het vlekkenplan, een gecompliceerde oefening, zeker in de openbare ruimte. Bijna ongrijpbaar, met telkens een vermoeden van succes voor ogen, dat dan weer oploste door de gedachte aan complexiteit van al die verschillende doelgroepen die er gebruik van zullen maken. Maar toch, langzaam kwam de verheldering en ontstond een geheel. Bij elke cursist weer anders, vanuit een andere invalshoek gedacht. Ze werken hard, proberen door hun eigen grenzen en denkvermogens heen te gaan, op zoek naar de wereld die zij vanuit hun schetsen nog moeten ontdekken. Een mooi en gepassioneerd werk, de kern van het ontwerpersvak, dat altijd gepaard gaat met dat onbestemde spannende gevoel. Ook voor de cursisten, want op 24 mei zullen zij

in Apeldoorn hun ontwerp moeten presenteren aan een professionele jury. Daarvoor staan niet alleen vruchtbare workshopdagen op het programma. Ook een excursie naar het Landschapspark te Duisburg, met als reisgast ontwerper Nico Wissing en een bezoek aan het Roombeek kwartier te Enschede onder leiding van landschapsarchitect Edwin Santhagens, staan op de agenda voor de komende weken.

Nieuwe cursus: Managen van de opdracht

Vanuit de opgedane ervaring met lopende cursussen, waar dit winterseizoen ongeveer 40 cursisten uit het hele land aan hebben deelgenomen, heeft |het ontwerp instituut| haar aanbod van cursussen weer uitgebreid. Uit de praktijk blijkt dat er behoefte bestaat aan een korte opleiding waarin ontwerpers onderricht wordt om een opdracht beter te kunnen opzetten vanuit de vragen van de opdrachtgever(s). Immers, die laatste weten vaak niet juist te omschrijven waaraan behoefte is of hoe een programma geformuleerd moet worden. Daardoor wordt de ontwerper soms op een dwaalspoor gebracht, hetgeen misverstanden of foute interpretaties oplevert en vooral tot ontwerpen leidt die niet beantwoorden aan de wensen.

Daarom is het van belang dat de ontwerper, na een goede analyse, het programma van eisen zelf schrijft en verwoordt wat er van hem verwacht wordt. Dat programma kan tevens dienen als de basis van de offerte die wordt uitgebracht voor het vervoltraject en beeldend vertaald worden in een vlekkenplan, hetgeen een eerste ruimtelijke verkenning is om daarna de schets op te baseren.

Deze vierdaagse cursus heet **Het managen van de opdracht**, want in dit deel van het ontwerp wordt van de zelfstandige ontwerper vooral inzicht en organisatiekunde verwacht. Een heel nieuwe benadering die in de meeste opleidingen niet aan bod komt, het ontwerpvak op een hoger plan zal brengen en het concurrentievermogen van diegenen die dit wel onder de knie hebben zal vergroten.

Vier dagen werken aan Programma van eisen en Vlekkenplan, aan het management van de opdracht, aan de hand van theorie en praktijk, met een mooie oefenopdracht die verweven zit in de lessen.

Alle verdere info en aanmeldingsmogelijkheid via www.ontwerpinstituut.nl/managen.htm.

Inspiratiedagen in mei

Voor iedereen geschikt die op een creatieve manier in het leven en/of beroep staat of wil staan, zijn de drie **INSPIRATIEDAGEN** die in de maand mei aanstaande zullen plaatsvinden.

Drie volle dagen in Apeldoorn waar we naar het fenomeen inspiratie op zoek gaan.

Inspiratie is geen voorbeeldenboek of geen gebruiksaanwijzing. Het is geen handboek waarin

staat hoe men in een twaalfstappenplan tot een oplossing kan komen. Inspiratie is alleen maar brandstof om ergens heen te gaan. Inspiratie is een 'gemoedstoestand' waar men zichzelf naar toe kan brengen, om er profijt uit te halen, waardoor de geest en de creativiteit gestimuleerd worden, moet er ook een manier zijn om dat te doen. En dat is te leren. Het is beseffen hoe een kracht uit het onbewuste opgeroepen wordt en niet als een

plotselinge inval bij het bewustzijn aanklopt. Het is de kunst om de positieve stroom die los komt als men geïnspireerd wordt om te zetten en te gebruiken in de eigen praktijk, in het werk of het leven.

Op het boeiende programma staan enkele theoretische lessen en veel oefeningen, veel kijken en inzien. Na deze drie intensieve cursusdagen zult u in staat zijn om deze moeilijke stap te nemen tijdens het werk. Nooit meer een dag zonder inspiratie.

Inschrijven of studiegids via <http://www.ontwerpinstituut.nl/inspireren.htm>. De data zijn maandagen 6, 13 en 27 mei 2013.

Lezers van het tijdschrift Terra Architectura ontvangen een mooie korting op de cursusprijs.

Kort nieuws

- Noteer alvast de datum woensdagavond 12 juni in de agenda, want dan zal het derde **Kantinegesprek** plaatsvinden te Apeldoorn. In de volgende editie van |memo| worden de namen van de sprekers bekend gemaakt.
- Momenteel lopen plannen om de **cursus Ontwerpkunde** dit najaar in Brussel te laten plaatsvinden. Mocht u interesse hebben of inlichtingen willen, stuur vrijblijvend een e-mail naar info@ontwerpinstituut.nl.
- In week 16 zal het programma van het **Zomeratelier** bekend worden gemaakt aan de pers en starten de inschrijvingen voor ontwerpers jonger dan 30 jaar om gratis mee te dingen naar een van de tien plaatsen. De groep van vorige zomer komt binnenkort weer bij elkaar.

Colofon:

|memo| is een maandelijkse uitgave onder redactie van |het ontwerp instituut|. De volgende editie verschijnt in de maand mei 2013. Voor contact e-mail Jolanda Vreeken op info@ontwerpinstituut.nl.
